

Idéblad

Tryggare och Mänskligare Göteborg publicerar idéblad med exempel på trygghetsarbete som pågår i staden tack vare kommunen, föreningar, eldsjälar och många andra. Tanken är att inspirera och att hjälpa igång nya trygghetsskapande processer.

Under Kulturnatta 2002 fylldes det i vanliga fall minst sagt otrivsamma Gamlestadstorget av eldslukare och andra gycklare, ljud- och ljusinstallationer, musik, mat och utställningar. Tanken var att under en natt förvandla torget till något ljust och positivt och visa på dess möjligheter.

KULTURNATTA PÅ FULT TORG - EN FINFIN IDÉ

Det var många spårvagnsresenärer som tittade en extra gång när vagnen passerade Gamlestadstorget 11 oktober 2002. Under Kulturnatta förvandlades det otrygga torget till en upplyst festplats. Även Guldheden, Bergsjön och Tynnered har sedan dess haft liknande arrangemang.

Gamlestadstorget har länge ansetts vara en av Göteborgs mörkaste, otryggaste och fulaste platser. Under Kulturnatta 2002 blev det ett upplyst, uppsluppet och upplyftande festområde. Guldheden, Bergsjön och Tynnered följde exemplet.

11 oktober 2002 var det många spårvagnsresenärer som tittade en extra gång när vagnen stannade vid Gamlestadstorget. Den i vanliga fall allt annat än inbjudande platsen hade förvandlats till en myllrande utomhusfest med underhållning, utställningar, performance, ljud- och ljusinstallationer samt mycket musik och mat med mångkulturella förtecken.

Göteborgs årliga höstevenemang Kulturnatta, som huvudsakligen varit förlagt till stadens centrum, hade fått en lokal stadsdelsavknoppning under rubriken "Gamlestadstorget - nästa! Kultur(om)byte".

Gamlestadstorget, som är en av Göteborgs stora knutpunkter för kollektivtrafiken med 11 000 - 12 000 bytande resenärer varje dag, har samtidigt länge varit en "bortglömd" plats som många uppfattat som både otrygg och ful, och tanken bakom arrangemanget var att under en natt förvandla den till något ljus och positivt, att väcka uppmärksamhet och diskussion kring torget och visa på dess möjligheter.

- Till att börja med ville vi lyfta fram byggnadskultur som en del av kulturen och flytta ut en del av Kulturnatta från centrum. Men med valet av Gamlestadstorget fick vi också möjlighet att för en kväll ge en förfärlig plats en positiv känsla, sätta den på kartan och visa att här kan man faktiskt göra någonting, säger Helena Westholm, arkitekt och ordförande för en av de arrangerande organisationerna, Centrum för Byggnadskultur - en förening knuten till Chalmers som arbetar med att främja byggnadskultur genom forskning, information och opinionsbildning.

Övriga huvudarrangörer var Stadsdelsförvaltningen i Kortedala, föreningen Fastighetsägare i Gamlestaden samt Tryggare och Människligare Göteborg, och förutom flera lokala föreningar deltog under natten även Stadsmuseet, som berättade om Gamlestadens historia, och Stadsbyggnadskontoret, som tog emot synpunkter på torgets framtid.

- Jag är mycket stolt över att ha varit med om detta. Trots att det var fruktansvärt kallt njöt jag av varenda sekund. Jag tror att vi öppnade vyer för folk, och visade att även om området betraktats som tråkigt så är det ändå unikt och kan bli en mötesplats på fler sätt än att man byter spårvagn där. Det var också jättekul att så många parter samverkade - vi var verkligen ett team som jobbade tillsammans, säger Siamac Fallah, miljö- och folkhälsosamordnare på Stadsdelsförvaltningen i Kortedala och konferencier under natten.

Han har dessutom i flera år arbetat med bland annat stadsplanering, trygghetsarbete, ungdoms- och fritidsfrågor i Gamlestaden och är en välkänd profil i stadsdelen. Därmed spelade han och projektledaren Anna Ödman viktiga nyckelroller när det gällde kontakter med föreningar och presumtiva sponsorer samt praktiska arrangemang som ljud- och ljusanläggningar, transporter och scenbyggen.

- Egentligen hade jag velat att det skulle bli en tradition - alla kontakter var ju tagna, och jag tror att det hade fått en ännu större betydelse om man gjort det fler gånger. Men av olika skäl, bland annat sjukdom, blev det inte så, säger Siamac Fallah.

Efter Kulturnatta fick Gamlestadstorget en uppfrysning. Men inte bara torget utan hela stadsdelen är föremål för betydligt större förändringar, berättar planarkitekten Ann-Catrin Kärnä på Stadsbyggnadskontoret. Hon var också med under Kulturnatta och tycker att det var ett bra sätt att få träffa folk i ett annat sammanhang.

- Torget är en viktig knutpunkt som kan bli en attraktiv kärna i stadsdelen. Här finns stora ytor och därmed stora möjligheter, säger hon.

Även om det inte blev någon mer Kulturnatta på Gamlestadstorget så inspirerade 2002 års arrangemang till lokala varianter i andra stadsdelar. Hösten 2003 anordnade Centrum för Byggnadskultur, i samarbete med bland andra den lokala företagarföreningen, biblioteket, Stadsbyggnadskontoret och Tryggare och Människligare Göteborg, ett program i Guldheden under rubriken "Doktor Fries torg - nästa! Jättekul-tur". Samma år arrangerade även Kulturföreningen Bob en egen Kulturnatta "filial" vid Rymdorget i Bergsjön - något som däremot blev en årlig tradition.

I samband med Kulturnatta 2004 tog Brottsförebyggande rådet i Väster tillsammans med Stadsdelsförvaltningen i Tynnered och Tryggare och Människligare Göteborg initiativ till ett arrangemang på Opaltorget. Där deltog dessutom bland andra polisen och Kulturskolan samt lokala kyrkor, föreningar och pensionärsorganisationer. Dessutom fanns Stadsbyggnadskontoret på plats även där.

- Det fanns en hel del intresse för Opaltorget. De dominerande synpunkterna var att det var nergånget och att hållplatsen kändes otrygg, säger Olof Sjö Dahl, arkitekt på Stadsbyggnadskontoret som var med i Tynnered.

Att idén med lokala Kulturnatta-arrangemang är bra är alla inblandade överens om:

- Kultur representerar trygghet, och möten och dialog är också fundamentalt trygghetskapande. Här möttes generationer och kulturer, och medborgarna fick möjlighet att diskutera och påverka, sammanfattar Gerd Cruse Sondén, arkitekt på Tryggare och Människligare Göteborg.

Ulf Benkel

Bilder: Peter Svenson sidan 1 och 4, Lasse Stenman sidan 2

SÅ GJORDE VI

- ▶ I samband med Göteborgs årliga Kulturnatta, som huvudsakligen äger rum i centrum, arrangerades 11 oktober 2002 ett lokalt kulturevenemang på Gamlestadstorget, en plats som av många göteborgare har upplevts som otrygg och "bortglömd".
- ▶ Arrangörer var Centrum för Byggnadskultur, föreningen Fastighetsägare i Gamlestaden, Stadsdelsförvaltningen i Kortedala och Tryggare och Männskligare Göteborg, men även lokala föreningar medverkade.
- ▶ Sponsorer var bland andra flera fastighetsägare, Västtrafik och arkitektfirman White Design.
- ▶ Förutom underhållning, musik, mat, performance, ljud- och ljusinstallationer fick besökarna även veta mer om Gamlestaden och dess historia, genom stadsvandringar och utställningar från stadsdelsförvaltningen och Stadsmuseet.
- ▶ Initiativet fick två efterföljare 2003: Centrum för Byggnadskultur arrangerade en lokal Kulturnatta vid Doktor Fries torg i Guldheden, i samarbete med bland andra den lokala företagarföreningen, biblioteket och Tryggare och Männskligare Göteborg. Även kulturföreningen Bob gjorde ett lokalt evenemang vid Rymdtorget i Bergsjön. Detta blev sedan en årligen återkommande tradition.
- ▶ I Tynnered arrangerade Brottsförebyggande rådet i Väster, Stadsdelsförvaltningen och Tryggare och Männskligare Göteborg en lokal Kulturnatta på Opaltorget i oktober 2004. Där deltog även polisen och Kulturskolan samt lokala kyrkor, föreningar och pensionärsorganisationer. Sponsorer var bland andra flera bostadsföretag, HSB, Hyresgästföreningen och Göteborgs spårvägar.
- ▶ Vid arrangemangen i Gamlestaden, Guldheden och Tynnered fanns även Stadsbyggnadskontoret med för att informera och ta emot synpunkter.

KONTAKTINFORMATION

- ▶ Gerd Cruse Sondén, arkitekt på Tryggare och Männskligare Göteborg: 031-61 20 66, gerd.cruse.sonden@stadshuset.goteborg.se
- ▶ Siamac Fallah, miljö- och folkhälsosamordnare på SDF Kortedala: 031-365 30 37, siamac.fallah@kortedala.goteborg.se
- ▶ Ann-Catrin Kärnä, planarkitekt på Stadsbyggnadskontoret: 031-61 12 48, ann-catrin.karna@stadsbyggnad.goteborg.se
- ▶ Helena Westholm, arkitekt och ordförande i Centrum för Byggnadskultur: 031-743 80 31, helena.westholm@efem.nu

SVÅRIGHETER

- ▶ Många inblandade innebär många möten som tar mycket tid.
- ▶ Arrangemang utomhus innebär mycket som måste ordnas: från tillstånd - som kan ta tid att få - till att dra ström och se till att någon ansvarar för att allt blir bortforslat efteråt. Dessutom är man beroende av vädret.

LÄRDOMAR

- ▶ Teamarbete där flera aktörer jobbar tillsammans ger nästan alltid ett bra resultat.
- ▶ Kultur, liksom medborgardialog, är viktiga trygghetsskapande faktorer.
- ▶ Kultur är även ett utmärkt sätt att både locka folk och att lyfta fram möjligheterna och det positiva hos en plats.
- ▶ Marknadsföringen av evenemanget är oerhört viktig!

TIPS

- ▶ Ta reda på vilka lokala föreningar som finns. De är en enorm resurs.
- ▶ Alla nya kontakter som knyts kan visa sig vara värdefulla i framtiden.